

ลักษณะทางภาษาของคำเรียกคนอีสานที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่ง

The Features of Language of the Words Refer to Isan People that Appear in Thai Country Songs

ปทุมชญา ศิวานิพัทธ์¹ / พิมพ์ผกา ยอดนารี^{2*}
Punchaya Shivaniphath¹ / Pimpaka Yodnaree²

¹Faculty Liberal Arts and Science, Nakhonphanom University

²Demonstration School of Nakhonphanom University,
Phanom Phitthayaphat, Nakhonphanom University/Nakhonphanom 48000, Thailand

*Corresponding author. Email: pimpaka1433@gmail.com

Received: January 11 2021

Revised: April 21, 2021

Accepted: April 22, 2021

Abstract

This academic article aimed to analyze the features of language of the words refer to Isan people that appear in Thai country songs in terms of word structure and semantic relationships. This will help reflect the worldview that can see Isan people through music. The data used for the analysis were collect from the words used to refer to Isan people that appeared in 40 songs of Thai country songs. Data were selected by a specific selection method. Total of 80 words. The study found that in terms of word structure which is determined by the components of the word and

word collation pattern. The results revealed that the structure of a term has two important components, including 1) the “main part” which manifests the core meaning of the term, and 2) “modifiers part” that adds specific attributes to the core meaning of the term. There are 2 types of structures: a “single word” and a “compound word”. In terms of the meanings, what constitutes a term can be classified into 10 groups, including 1) the term expression of ethnic groups 2) gender status 3) kinship terms 4) home land 5) ethnic group 6) the river names 7) local identity 8) living condition 9) province symbol and 10) boundary or the administrative unit. As for the analysis of social and cultural reflections that have been conveyed through the meaning of Isan people. In Thai country songs appear in 8 groups, including 1) Isan people have a love for their partisan 2) love and pride in the local or the hometown where they live 3) way of life 4) local arts and culture 5) beliefs and respect for sacred things 6) way of life bound to water 7) the social condition of the Isan region has many ethnic groups and 8) attitudes that Isan people have towards other.

Keywords: features of language, the words refer to Isan people, Thai country songs

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางภาษาของคำที่ใช้เรียกคนอีสานที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งในด้านโครงสร้างของคำและความสัมพันธ์ทางความหมาย ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงโลกทัศน์ที่มองคนอีสานผ่านบทเพลงได้ โดยข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์รวบรวมมาจากคำเรียกคนอีสานในเพลงลูกทุ่ง จำนวน 40 บทเพลง คัดเลือกข้อมูลโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 80 คำ ผลการศึกษาพบว่า คำเรียกคนอีสานมีองค์ประกอบจำนวนคำตั้งแต่ 1 - 3 คำ โดยคำเรียกที่มีโครงสร้าง 2 คำ มีจำนวนมากที่สุด ในการวิเคราะห์พิจารณาจากส่วนประกอบของคำและรูปแบบการเรียงคำ ทำให้เห็นว่าโครงสร้างของคำประกอบด้วย 2 ส่วน คือ คำหลัก ทำหน้าที่แสดงความหมาย

หลักของคำ และ คำขยาย ทำหน้าที่เพิ่มความหมายแก่คำหลัก ในด้านความหมายของ คำที่นำมาประกอบเป็นคำเรียก สามารถจัดแบ่งตามกลุ่มที่มาและความหมายได้เป็น 10 กลุ่ม ได้แก่ 1) คำแสดงความเป็นกลุ่มชน 2) คำแสดงเพศสถานะ 3) คำเรียกเครือญาติ 4) ภูมิลำเนา 5) กลุ่มชาติพันธุ์ 6) ชื่อแม่น้ำ 7) เอกลักษณ์ของกลุ่มชน 8) สภาพความเป็นอยู่ 9) สัญลักษณ์ของจังหวัด และ 10) คำเรียกเขตแดน/หน่วยการปกครอง ส่วนผลการ วิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่สื่อผ่านความหมายของคำเรียกคนอีสานใน บทเพลงไทยลูกทุ่ง ปรากฏใน 8 เรื่อง ได้แก่ 1) คนอีสานมีความรักในพวกพ้อง 2) ความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นหรือภูมิลำเนาที่ตนอาศัยอยู่ 3) วิถีในการดำเนินชีวิต 4) ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น 5) ความเชื่อและเคารพในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 6) วิถีชีวิตที่ผูกพันกับน้ำ 7) สภาพสังคมของอีสานที่มีหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ และ 8) ทศนคติที่คนอีสานมีต่อการ มองของคนอื่นที่ไม่ใช่คนอีสาน

คำสำคัญ: ลักษณะทางภาษา, คำเรียกคนอีสาน, เพลงไทยลูกทุ่ง

บทนำ

ภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย นับเป็นภูมิภาคที่มีพื้นที่กว้างขวางและมีผู้คนหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ มีภาษาหลักที่ใช้คือภาษาอีสานซึ่งเป็นภาษาลาวสำเนียงหนึ่ง และยังมีภาษาถิ่นอื่นๆ อีกมากที่ใช้อยู่ในภาคอีสาน เช่น ภาษาผู้ไท ภาษาญ้อ ภาษากะเลิง ภาษากูย (ส่วย) เป็นต้น คนที่อาศัยอยู่ในภาคอีสานนี้ เรียกโดยรวมว่าคนอีสาน คนอีสานโดยมากยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้ได้เป็นอย่างดี ความเป็นเอกลักษณ์ดังกล่าวนี้อาจสะท้อนให้เห็นได้จากภาษาและวัฒนธรรมต่างๆ ซึ่งรวมถึงบทเพลงที่เป็นตัวแทนบอกเล่าความรู้สึกนึกคิดของคนแต่ละสังคมแต่ละยุคสมัยได้ โดยเฉพาะเพลงลูกทุ่ง ซึ่งเป็นเพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคม อุดมคติ และวัฒนธรรม ทั้งนี้ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน (Oline. 1999) ได้ให้ความหมายของ “เพลงลูกทุ่ง” ไว้ว่า หมายถึง “เพลงที่สะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคม อุดมคติและวัฒนธรรมไทย มีท่วงทำนอง คำร้อง สำเนียง สีสลการร้อง การบรรเลงที่เป็นแบบแผน มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งให้บรรยากาศของความเป็นลูกทุ่ง โดยเฉพาะการร้องเอื้อนที่ใช้ลูกคอ นับเป็นเพลงไทยที่มีลักษณะเฉพาะคือ มีการใช้ภาษาต่างๆ บรรยายเรื่องราวของชีวิต สภาพสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเน้นชีวิตของชาวชนบท” จากนิยามความหมายข้างต้น จะเห็นได้ว่าการถ่ายทอดเนื้อหาของเพลงลูกทุ่งสะท้อนถึงวิถีชีวิตหรือสภาพสังคมชนบทเป็นสำคัญ โดยเฉพาะสังคมของ

คนอีสานที่สื่อผ่านถ้อยคำต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงชื่อหรือคำที่ใช้เรียกคนอีสานด้วย

อย่างไรก็ตาม การศึกษาเรื่องชื่อและการตั้งชื่อ เช่น ชื่อคน ชื่อสถานที่ เป็นต้น แนวทางการศึกษาที่มักนำมาใช้ก็คือ การศึกษาเรื่องโครงสร้างและความหมายของคำ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงวิธีที่กลุ่มผู้พูดภาษามองตัวเองและโลกแวดล้อมคือสังคมวัฒนธรรม เป็นการโยงไปถึงประสบการณ์ร่วม ความรู้สึก และระบบคิด และไม่เป็นสิ่งที่สมมติขึ้นโดยปราศจากเหตุผล แต่เป็นเพื่อความต้องการที่จะเข้าใจและกระทำต่อโลกแวดล้อม (Singnoy. 2003 : 68) นับเป็นวิธีการศึกษาที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับสังคมวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคำเรียกคนอีสานที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่ง โดยศึกษาลักษณะทางภาษาทั้งในด้านโครงสร้างของคำและความสัมพันธ์ทางความหมาย เพื่อให้เห็นถึงที่มาและความหมายของแต่ละส่วนที่นำมาประกอบเป็นคำเรียก รวมถึงวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่สื่อผ่านความหมายของคำเรียกคนอีสานในบทเพลงไทยลูกทุ่ง อันจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ที่มองคนอีสานผ่านบทเพลงได้อีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะทางภาษาของคำเรียกคนอีสานที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่ง โดยการวิเคราะห์โครงสร้างของคำและความสัมพันธ์ทางความหมาย
2. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่สื่อผ่านความหมายของคำเรียกคนอีสานในเพลงไทยลูกทุ่ง

วิธีการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะภาษาของคำเรียกคนอีสานในเพลงไทยลูกทุ่ง โดยการวิเคราะห์โครงสร้างของคำและความสัมพันธ์ทางความหมาย รวมถึงวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่สื่อผ่านความหมายของคำเรียกคนอีสานในเพลงไทยลูกทุ่ง
2. ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์นี้ได้มาจากการรวบรวมคำเรียกคนอีสานซึ่งปรากฏในเพลงลูกทุ่ง จำนวน 40 บทเพลง คัดเลือกข้อมูลโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ได้แก่

1. เพลงคิดถึงทุ่งลุยลาย	2. เพลงสระบุรีเลี้ยวขวา
3. เพลงสาวอีสานรอรัก	4. เพลงคนชายแดน
5. ลูกทุ่งคนยาก	6. ลูกข้าวเหนียว
7. ผู้สาวไต้หวัน	8. ผู้บ่าวไต้หวัน
9. อาลัยพระธาตุพนม	10. ทบ 2. ลูกอีสาน
11. อັกสาวขอนแก่น	12. สาวลำนํ้าพองสะอื้น
13. ท่วงสาวยะลา	14. หนุ่มอุบลสาวอุดร
15. สาวกันตริ้ม	16. เสียหน้าตาเพราะสาวได้
17. สาวร้อยเอ็ดเข็ดรัก	18. สาวชัยภูมิ
19. สาวมุกดาหาร	20. สาวยโสธร
21. วอนหนุ่มสุรินทร์	22. สาวอุบลรอรัก
23. อັกสาวอุบล	24. ช้ำรักจากอุบล
25. สาวคำเขื่อนแก้ว	26. นํ้าตาสาววาริน
27. ผู้บ่าวกันทรารมย์	28. คำสัญญาที่กาฬสินธุ์
29. สาวกาฬสินธุ์คอยคู่	30. สาวกาฬสินธุ์สิ้นหวัง
31. สาวชุมแพ	32. ตัวนระยองคันสุดท้าย
33. เสน่ห์สาวเซกา	34. คอยทางที่นางรอง
35. พบรักหัวลำโพง	36. หนาวลมที่เรณู
37. เบิ่งนครพนม	38. หลานย่าโม
39. นํ้าตาหล่นที่โคราช	40. สาวพิมาย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาคำเรียกคนอีสานที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่ง จำนวน 80 คำ ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

1. คำเรียกคนอีสาน จำนวน 80 คำ แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1.1 คำเรียกคนอีสานโดยทั่วไป มีทั้งสิ้น 22 คำ ได้แก่ ชาวอีสาน คนอีสาน ลูกอีสาน ลูกข้าวเหนียว คนบ้านนอกคอกนา ลาว ลาวอีสานบ้านนา ผู้บ่าวไต้หวัน ผู้สาวไต้หวัน บ่าวอีสาน สาวอีสาน สาวเมืองอีสาน หนุ่มอีสาน ผู้สาวลูกข้าวเหนียว หนุ่มลาว สาว

ลาว สาวบ้านนา สาวชานา สาวนา หนุ่มลูกทุ่งท้องนา สาวบ้านป่า สาวชาวป่าดอย

1.2 คำเรียกคนอีสานที่เฉพาะเจาะจง มีทั้งสิ้น 58 คำ ได้แก่

1) เรียกตามเขตพื้นที่การปกครองของภาค มีทั้งสิ้น 3 คำ ได้แก่ สาวอีสานใต้ หนุ่มอีสานใต้ และหนุ่มอีสานด้านใต้

2) เรียกตามชื่อจังหวัด มีทั้งสิ้น 19 คำ ได้แก่ สาวอุบล สาวกาฬสินธุ์ สาวร้อยเอ็ด สาวขอนแก่น สาวชัยภูมิ สาวบุรีรัมย์ สาวมุกดาหาร สาวยโสธร สาวเมืองสกล สาวยโส สาวนคร ผู้สาวสกลนคร สาวหนองคาย หนุ่มนครพนม หนุ่มยโส หนุ่มอุบล ผู้บ่าวสุรินทร์ ผู้บ่าวอุบล และสาวกาฬสินธุ์น้ำคำ

3) เรียกตามชื่ออำเภอ มีทั้งสิ้น 13 คำ ได้แก่ สาวหนองแค สาวเรณู แม่สาวเรณู สาวชาวเมืองเรณู สาวเรณูนครพนม สาวเมืองพิมาย สาวหนองหาน สาววาริน สาวคำเขื่อนแก้ว สาวชุมแพ สาวเมืองชุมแพ ผู้สาวอำเภอนางรอง และผู้สาวเซกา

4) เรียกตามชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ มีทั้งสิ้น 6 คำ ได้แก่ สาวภูไท หนุ่มภูไท สาวญ้อ สาวญ้อภูไท สาวญวน และสาวขะแมร์

5) เรียกตามสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง มีทั้งสิ้น 3 คำ ได้แก่ สาวเมืองย่าโม หลานย่าโม และสาวงามเมืองพญาแล

6) เรียกตามชื่อลำน้ำหรือแม่น้ำซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด มีทั้งสิ้น 8 คำ ได้แก่ สาวเมืองแม่มูล สาวลำน้ำมูล สาวแม่มูล หนุ่มลำน้ำมูล หนุ่มลำน้ำพอง สาวลำชี สาวลำน้ำชี และน้องแม่โขง

7) เรียกตามเอกลักษณ์ของจังหวัดหรือกลุ่มชน มีทั้งสิ้น 6 คำ ได้แก่ สาวเมืองน้ำคำ สาวเมืองดอกบัว สาวกันตริม หนุ่มกันตริม หนุ่มหอมแคน และหนุ่มหอมลำ

2. ลักษณะทางภาษาของคำเรียกคนอีสาน

การวิเคราะห์ลักษณะทางภาษาของคำเรียกคนอีสานในเพลงไทยลูกทุ่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของคำที่ประกอบกันเป็นคำเรียก โดยพิจารณาจากส่วนประกอบของคำและรูปแบบการเรียงคำ ดังนี้

2.1 โครงสร้างคำเรียกคนอีสาน

จากการศึกษาคำเรียกคนอีสานที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่ง จำนวน 80 คำ พบว่า คำเรียกคนอีสานมีองค์ประกอบจำนวนคำตั้งแต่ 1 - 3 คำ โดยคำเรียกที่ประกอบด้วย 2 คำ มีจำนวนมากที่สุด ดังนี้

1) คำเรียกคนอีสานที่มีโครงสร้าง 1 คำ มีจำนวน 1 คำ ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุด ได้แก่ คำว่า ลาว โดยสื่อความหมายถึง คนอีสานโดยทั่วไป เป็นความหมายอ้างอิง (reference) ถึงสิ่งอ้างอิง (referent) ซึ่งก็คือการที่มีภาษาพูดเช่นเดียวกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จึงเรียกเหมารวมว่าเป็น “คนลาว” ขณะที่คนอีสานเองก็ยอมรับและมักเรียกตนเองว่าเป็น คนลาว เช่นเดียวกัน

2) คำเรียกคนอีสานที่มีโครงสร้าง 2 คำ มีจำนวน 55 คำ ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด เช่น ชาวอีสาน คนอีสาน ลูกอีสาน ลูกข้าวเหนียว หนุ่มลาว สาวลาว เป็นต้น โดยคำเรียกคนอีสานที่มีโครงสร้าง 2 คำนี้จะมีลักษณะการสร้างคำด้วยการนำคำมูล 2 คำมาประกอบกัน ซึ่งคำแรกจะเป็นคำหลักและคำที่สองเป็นคำขยาย ตามโครงสร้างวลีในไวยากรณ์ไทยโดยทั่วไป เช่น [ลูก] คำหลัก + [อีสาน] คำขยาย, [สาว] คำหลัก + [เรณู] คำขยาย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จะเห็นว่า คำที่เป็นคำแรก (คำหลัก) อันได้แก่ ชาว, คน, ลูก, หลาน, น้อง, บ่าว, สาว, หนุ่ม, ผู้บ่าว, ผู้สาว คำเหล่านี้ต่างเป็นคำที่ใช้เรียกขานบุคคลในสถานะต่างๆ ขณะที่คำที่สองจะทำหน้าที่ขยายความหมายของคำแรกเพื่อให้มีลักษณะเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น ชื่อจังหวัด, ชื่ออำเภอ, กลุ่มชาติพันธุ์, ชื่อแม่น้ำ เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อพิจารณาความหมายของคำที่นำมาประกอบเป็นคำเรียก สามารถจัดรูปแบบโครงสร้างย่อยออกได้เป็น 9 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 [คำแสดงความเป็นกลุ่มชน] + [ภูมิภาค/อำเภอ/ตำบล] เช่น [ชาว] + [อีสาน], [คน] + [อีสาน], [ไท] + [บ้าน]

รูปแบบที่ 2 [คำแสดงเพศสถานะ] + [ภูมิภาค/อำเภอ/ตำบล] เช่น [บ่าว] + [อีสาน], [สาว] + [อุบล], [สาว] + [เรณู]

รูปแบบที่ 3 [คำแสดงเพศสถานะ] + [กลุ่มชาติพันธุ์] เช่น [หนุ่ม] + [ลาว], [สาว] + [ภูไท], [สาว] + [ขะแมร์]

รูปแบบที่ 4 [คำแสดงเพศสถานะ] + [เอกลักษณ์ของกลุ่มชน] เช่น [หนุ่ม] + [หมอลำ], [หนุ่ม] + [หมอแคน], [สาว] + [กันตริ้ม]

รูปแบบที่ 5 [คำแสดงเพศสถานะ] + [สภาพความเป็นอยู่] เช่น [สาว] + [ชานนา], [สาว] + [บ้านนา], [สาว] + [บ้านป่า]

รูปแบบที่ 6 [คำแสดงเพศสถานะ] + [ชื่อแม่น้ำ] เช่น [หนุ่ม] + [ลำน้ำมูล], [สาว] + [แม่มูล], [หนุ่ม] + [ลำน้ำพอง]

รูปแบบที่ 7 [คำแสดงเครือญาติ] + [เอกลักษณ์ของกลุ่มชน] เช่น [ลูก] + [ข้าวเหนียว]

รูปแบบที่ 8 [คำแสดงเครือญาติ] + [สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง] เช่น [หลาน] + [ย่าโม]

รูปแบบที่ 9 [คำแสดงเครือญาติ] + [ชื่อแม่น้ำ] เช่น [น้อง] + [แม่โขง]

3) คำเรียกคนอีสานที่มีโครงสร้าง 3 คำ มีจำนวน 24 คำ เช่น ผู้บ่าวไทบ้าน ผู้สาวไทบ้าน ผู้สาวลูกข้าวเหนียว สาวเมืองอีสาน หนุ่มอีสานใต้ เป็นต้น โดยคำแรกเป็นคำหลัก ส่วนคำที่ 2 และ 3 จะเป็นคำขยาย เพื่อให้คำเรียกนั้นมีลักษณะที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้น ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความหมายของคำที่นำมาประกอบเป็นคำเรียก สามารถจัดรูปแบบโครงสร้างย่อยออกได้เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 [คำแสดงเพศสถานะ] + [คำแสดงความเป็นกลุ่มชน] + [ภูมิลำเนา] เช่น [สาว] + [ชาว] + [เรณู]

รูปแบบที่ 2 [คำแสดงเพศสถานะ] + [คำแสดงความเป็นกลุ่มชน] + [สภาพความเป็นอยู่] เช่น [สาว] + [ชาว] + [ป่าดอย]

รูปแบบที่ 3 [คำแสดงเพศสถานะ] + [ภูมิลำเนา] + [สภาพความเป็นอยู่] เช่น [สาว] + [อีสาน] + [บ้านนา]

รูปแบบที่ 4 [คำแสดงเพศสถานะ] + [คำเรียกเขตแดน/หน่วยการปกครอง] + [ภูมิลำเนา]

เช่น [สาว] + [เมือง], [อีสาน], [ผู้สาว] + [อำเภอ] + [นางรอง]

2.2 ความสัมพันธ์ทางความหมาย

เมื่อพิจารณาโครงสร้างการประกอบรูปคำของคำเรียกคนอีสานในเพลงไทยลูกทุ่งแล้วพบว่า คำที่นำมาประกอบเป็นคำเรียกสามารถจัดกลุ่มที่มาและความหมายออกได้เป็น 10 กลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ของกลุ่มที่มาและความหมายของคำ

ลำดับ	กลุ่มที่มาและความหมาย	คำ
1	คำแสดงความเป็นกลุ่มชน	คน ชาว ไท
2	คำแสดงเพศสถานะ	หนุ่ม สาว บ่าว ผู้บ่าว ผู้สาว
3	คำเรียกเครือญาติ	แม่ น้อง หลาน ลูก
4	ภูมิลำเนา/ที่อยู่อาศัย	อีสาน อีสานใต้ อุบล กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น ชัยภูมิ บุรีรัมย์ มุกดาหาร ยโสธร สกล ยโส นคร สกลนคร หนองคาย นครพนม สรินทร์ กาฬสินธุ์ เรณู พิมาย หนองหาน วาริน คำเขื่อนแก้ว ชุมแพ นางรอง เซกา หนองแค บ้าน
5	กลุ่มชาติพันธุ์	ลาว ญ้อ ภูไท ญวน ขะแมร์
6	ชื่อแม่น้ำ	แม่มูล ลำน้ำมูล ลำน้ำพอง ลำชี ลำน้ำชี แม่โขง
7	เอกลักษณ์ของกลุ่มชน	หมอลำ หมอแคน กันตริม ข้าวเหนียว
8	สภาพความเป็นอยู่	ชานา บ้านนา นา ลูกทุ่ง ท้องนา ป่าดอย บ้านป่า บ้านนอกคอกนา
9	สัญลักษณ์ของจังหวัด	ยาโม พญาแล น้ำดำ ดอกบัว
10	คำเรียกเขตแดน/หน่วยการปกครอง	เมือง อำเภอ

3. ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่สื่อผ่านความหมายของคำเรียกคนอีสานในเพลงไทยลูกทุ่ง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางความหมายของคำเรียกคนอีสานกับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของคนอีสาน โดยสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมใน 8 เรื่อง ดังต่อไปนี้

3.1 สะท้อนให้เห็นว่าคนอีสานมีความรักในพวกพ้อง โดยสื่อผ่านคำเรียกที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชน เช่นคำว่า ลูกข้าวเหนียว อันมีนัยที่แสดงถึงความ เป็นพวกพ้องกลุ่มก้อนเดียวกัน ดังตัวอย่าง

ลูกข้าวเหนียว ลูกข้าวเหนียว ฮักกันกลมเกลียว คือปั้นข้าวเหนียว
ติดมือ...ลูกอีสานมาทำงานเมืองใหญ่ เมืองใหญ่น้อเมืองใหญ่...

ฮ่วมแฮงฮ่วมใจ ให้ชาติไทยรุ่งเรือง สร้างบ้านแปงเมือง ด้วยพลัง
ลูกข้าวเหนียว อ้ายเสี้ยนน้องเสี้ยว มาฮักกันแพงกัน

(Ponglansa-on, 2008)

**3.2 สะท้อนให้เห็นความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่นหรือภูมิสำเนาที่ตน
อาศัยอยู่** โดยสื่อผ่านคำเรียกที่ถูกประกอบขึ้นจากคำแสดงถิ่นที่อยู่อาศัยหรือภูมิสำเนา
เช่น ชื่ออำเภอหรือชื่อจังหวัด เป็นต้น ดังตัวอย่าง

สาววาริน วันนี้ต้องกินน้ำตา เพราะหนุ่มมอบลไม่มา แทนเทียน
พรรษาเหมือนดังปีก่อน เขาจากไปแล้ว กับผู้สาวสกุลนคร ปลอยให้แม่
งามงอน นั่งสลอนอยู่หน้าต้นเทียน บุญเข้าพรรษา ปีนี้มันเหงา
สุดเศร้าฤดี

(Phoncharern, 1999).

อันนี้ฟังเสียงฟ้าฮ้องบ่าง เปิดปองประตูผิน สาวภาพสินธุ์รอยชซี
จ่อยตายเออ...
แต่คอย...ซู้ กาลฤดูฝนครี๊มลงปกคลุมอาณาเขต สังเกตฟังฟ้า
ฮ้องบัดไถท่าง...ปอง แป้ว

(Thongchan, 2016)

คนบ้านนอกช้อยอยู่บ้านหัน มาเที่ยวงานบั้งไฟพุมแพ เมืองชุมแพ
ก็จังหวัดขอนแก่นแก้มแบนแวนสาวเมืองชุมแพ โอ.....โอ.....ตุ้มอ้ายแนสาว
ชุมแพเอย ตุ้มอ้ายแนสาวชุมแพเอย

(Phetsuphan, 1991).

คิดฮอดตาหวาน **สาวมุกตาทหาร**แก้มนวล สาวไทยลาวญวน ชวน
ซิ่นชมชิตไกล้ ครั่งงานสะพานข้ามโขง เชื่อมโยงลาวไทย ตัวน้องกับอ้าย
ข้ามไปเที่ยวกัน

(Wongthong, 2013)

3.3 สะท้อนให้เห็นวิถีการดำเนินชีวิต เช่น การใช้คำว่า “นา” “ท้องนา” “ลูกทุ่ง” และ “บ้านป่า” ในคำเรียก แสดงถึงวิถีการดำรงชีวิตของคนในชนบทส่วนใหญ่ ดังตัวอย่าง

....ลิ้มรสบ้านนาเคยห่อ ข้าวเหนียวให้อ้ายไปกิน คงบ่คิดพ้อ
บึงคบ้อ ไข่ใหม่พ้อคนใจหิน เจอะดอกฟ้า ตัวอ้ายคงลิ้มดอกดิน สุขุขุรา
สาวนาคงไม่ถวิล สุขุขุรา สาวนาคงไม่ถวิล ถึงตายแต่ดิน คงสีไม่มามอง....

(Si-isan, 2016).

เพลงนี้ผมร้อง จากใจฝากมา จากหนุ่มลูกทุ่งท้องนา พี่บ้านป่า
ช่วยโปรดเอ็นดูลูกทุ่งคนยาก ฝากให้อุ้มชู หากคุณเปลี่ยนใจไร้คู่ เจิญยอด
พฐู ฟังเพลงหวานหวาน

(Sommat, 2006)

ฟังสำเนียงเสียงเพลงของชายบางกอก เพ็นบอกปลายปีลิกลับ
มาหา แล้วเป็นหยิ่งจิ้งลีมาจา บ่หวนมา สาวบ้านป่าคอยเช้า คอยเย็น คั้น
และวัน ผันเวียนเลยไปทุกที

(Naphalai, 2016)

3.4 สะท้อนให้เห็นศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ การใช้คำว่า “หมอลำ” “หมอแคน” “กันตรึม” มาประกอบเป็นคำเรียก นับเป็นการแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นอีสาน ดังตัวอย่าง

ไปทั่วแคว้นแดนอีสาน ไปร่วมงานพื้นบ้านเป็นหมอแคน หนุ่ม
หมอลำรำเต้ยงานขอนแก่นเป็นหมอแคนช่วยเป่าแคนนำ...

(Suwanmena, 2017).

หัวใจอ้ายแพ่ ตั้งแต่แรกพบสบตา พรีเม้จ๊ะพรีเม้ๆ สาวกันตรึมยุค
ใหม่ สีสันแดนอีสานใต้ หนุ่มบ้านไกลได้มาพบพา

(Thungkhilek, 2008)

มีคนหนึ่งคน หน้ามนอยู่ใต้ชายแดน รักกันประมาณว่าแฟน หนุ่มหมอมอคนขอนแก่นห่างๆ...

(Khamsing, 2016)

3.5 สะท้อนให้เห็นความเชื่อและเคารพในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยการนำชื่อหรือคำเรียกสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองมาใช้เป็นคำเรียกคน ดังตัวอย่าง

สาวชัยภูมิอายูรูใจดี ว่าน้องนั้นมีชายผู้ดีที่รออยู่ หลอกให้อ้ายหลงใจพะวงร้าวราน เซ็ดแล้วจอมขวัญ สาวงามเมืองพญาแล

(Khachatphan, 2016)

จะทุกข์จะจนสักแค่ไหน จะขอทนไปบ่ยัน จะอยู่อีสานเป็น หลานย่าโม

(Sichok, 2001)

3.6 สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตที่ผูกพันกับน้ำ คำเรียกคนอีสานจำนวนมากถูกประกอบขึ้นชื่อแม่น้ำที่มีความสำคัญหรือเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด ดังตัวอย่าง

สาวลำน้ำโขงลาวซ่งหนองคาย สายมูลเชื่อมลำชีไหลส่ง จดแม่โขงทำน้ำทะเลใหญ่หลวง รักน้องร่วงไหลหลวงลงโขง ลงบรรจบอุบลอีกคน คืออ้าย สายมูลโค้งอยู่อุบลโขงเจียม คือสิเยียมสิหยิ่ง พี่ชายเอี้ยสาวลำชีเพิ่นสิ่งสิลิมน้องแม่โขง คิ้วโก่งควงแขนแพนไผ่ คิ้วโก่งควงแขนแพนไผ่ น้องอยากเคียงใกล้สองแก้มจูนผู้่น ย่านแต่หนุ่มลำน้ำมูล ย่านแต่หนุ่มลำน้ำมูล สิไปหลงเทิดทูนสาวลำน้ำชี

(Dadong, 2014)

3.7 สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมของภาคอีสานที่มีหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ คำเรียกคนอีสานบางคำก็เรียกตามกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น สาวชะแมร์ ใช้เรียกคนอีสานที่มีเชื้อสายไทย-เขมร ซึ่งโดยมากมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดอีสานตอนใต้ หรือคำเรียก สาวภูไท ที่มีภาพแทนของหญิงสาวที่มีความอ่อนหวาน นุ่มนวล มีหน้าตาที่สวยงาม ผิวพรรณที่ดี ดังตัวอย่าง

เอียงเอียงเงียงละออ เสนาะเสียงซอคมขำร้ายร้ายงามแท้ โอ้เจ็ดเอย
เจ็ดอายหลงฮักสาวชะแมร์

(Thungkholek, 2008)

เชิญพี่ไปเที่ยวเล่นนครพนมเบิ่งจักเถื่อ ลองเชื่อกำน้อง สาวนครผิว
เหลืองอ่อนดังทอง ยามสาวลงลอยล่องริมฝั่งโขงยามแลง ไหมก็ขาวสาวลาว
ก็สวย มวยผมดำน้ำบ่อก็ใส สวยแท้คือสาวภูไท สวยบาดใจชาย

(Phaksiri, 2009)

ไปอยู่สิหล่อ กลับเต๋อสกัลบ้านเก่า ฮู้บ่หนออายบัว ผู้สาวสกล
ห้วงหา สาวภูไท คิดฮอดอายตลอดเวลา อยู่กรุงพี่จำ กลับคืนมา สาว
นาคอยท่า ได้ยินบ่นอ สาวภูยังคอยคือเก่า ภูพานบ้านเฮา รอเจ้าแฉ้วฝั่ง
หนองหาน แห่งปราสาทผึ้ง คิดถึงแข่งเรือวันนั้น น้องสาวภูไทรำพัน แฉ้วเสียง
หวาน ๆ หมอลำหมอแคน โอ้ย หนอ ละบัวภูไทเอ๋ย ชายเอ๋ย สาวสกลคอย
อาย อยู่ไสชายคั่นได้ข่าว สาวภูพานกั้งโกบฮ้อง คิดเห็นน้องบ่ละชาย ชาย
เอ๋ย

(Chansukakha, 2017)

3.8 สะท้อนให้เห็นทัศนคติที่คนอีสานมีต่อการมองของคนกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่คน อีสาน เช่น

สาวอีสานบ้านป่า เขาก็ไปทำนา ค่ำแลงมาเหงาหงอย เขาว่าน้อง
เป็นลาว เป็นสาวเมืองอีสาน ใจน้องนั้นเลื่อนลอย จงเอ็นดู แนนเต๋อ อ้ายเต๋อ
จงปรานี น้องแน้จักหน้อย ฮักน้องบ่อยบ่อย พอน้องได้พลอยดีใจ

(Phai rim bung, 2011).

ถึงสระบุรีแล้วเลี้ยวขวา เลี้ยวขวา ไปก็ถึงโคราช เมืองหญิงงาม
เก่งกาจ ประวัติศาสตร์ และงดงามหนักหนา จะว่าเป็นลาวก็ไม่ใช่ เป็นไทย
เบิ่ง กะตึกกะเต็งกวนตา เขาเรียกพวกฉันว่าคนอีสาน คนบ้านนอกคอกนา

(Kradonchamnan, 2017)

น้องลิ้มเป่าแคน ลำเพลินอีสานบ้านเฮา น้องรังเกียจหรือ
สกลนคร บ้านเก่า ที่ใคร ๆ เขา เรียกลาวอีสานบ้านนา

(Phanom, 2015)

สรุปผลการศึกษา

1. จากการรวบรวมคำเรียกคนอีสานที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่ง มีจำนวนทั้งสิ้น 80 คำ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ คำเรียกคนอีสานโดยทั่วไป จำนวน 22 คำ และคำเรียกคนอีสานที่เฉพาะเจาะจง จำนวน 58 คำ โดยเรียกตามเขตพื้นที่การปกครองของภาค ชื่อจังหวัด ชื่ออำเภอ ชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง ชื่อน้ำหรือแม่น้ำซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด และเรียกตามเอกลักษณ์ของจังหวัดหรือกลุ่มชน

2. ผลการวิเคราะห์ลักษณะทางภาษา

2.1 โครงสร้างคำเรียกคนอีสาน

จากการศึกษาคำเรียกคนอีสานที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่ง จำนวน 80 คำ พบว่า คำเรียกคนอีสานมีองค์ประกอบจำนวนคำตั้งแต่ 1 - 3 คำ โดยคำเรียกที่มีโครงสร้าง 2 คำ มีจำนวนมากที่สุด ส่วนที่พบน้อยที่สุดคือคำเรียกคนอีสานที่มีโครงสร้าง 1 คำ ซึ่งมีเพียง 1 คำ ได้แก่ ลาว

คำเรียกคนอีสานที่มีโครงสร้าง 2 คำนั้น พบว่ามีจำนวน 55 คำ ซึ่งมีลักษณะการสร้างคำที่มีการนำคำมูล 2 คำมาประกอบกัน ซึ่งคำแรกจะเป็นคำหลักและคำที่สองเป็นคำขยายเพื่อให้มีลักษณะเฉพาะ เจาะจงมากขึ้น และเมื่อพิจารณาความหมายของคำที่นำมาประกอบเป็นคำเรียก สามารถจัดรูปแบบโครงสร้างย่อยออกได้เป็น 9 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 [คำแสดงความเป็นกลุ่มชน] + [ภูมิสำเนา/ที่อยู่อาศัย]

รูปแบบที่ 2 [คำแสดงเพศสถานะ] + [ภูมิสำเนา/ที่อยู่อาศัย]

รูปแบบที่ 3 [คำแสดงเพศสถานะ] + [กลุ่มชาติพันธุ์]

รูปแบบที่ 4 [คำแสดงเพศสถานะ] + [เอกลักษณ์ของกลุ่มชน]

รูปแบบที่ 5 [คำแสดงเพศสถานะ] + [สภาพความเป็นอยู่]

รูปแบบที่ 6 [คำแสดงเพศสถานะ] + [ชื่อแม่น้ำ]

รูปแบบที่ 7 [คำแสดงเครือญาติ] + [เอกลักษณ์ของกลุ่มชน]

รูปแบบที่ 8 [คำแสดงเครือญาติ] + [สิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง]

รูปแบบที่ 9 [คำแสดงเครือญาติ] + [ชื่อแม่น้ำ]

คำเรียกคนอีสานที่มีโครงสร้าง 3 คำ พบว่ามีจำนวน 24 คำ โดยคำแรกจะเป็นคำหลัก ส่วนคำที่สองและสามจะเป็นคำขยาย สามารถจัดรูปแบบโครงสร้างย่อยออกได้เป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 [คำแสดงเพศสถานะ] + [คำแสดงความเป็นกลุ่มชน] + [ภูมิภาค/ที่อยู่อาศัย]

รูปแบบที่ 2 [คำแสดงเพศสถานะ] + [คำแสดงความเป็นกลุ่มชน] + [สภาพความเป็นอยู่]

รูปแบบที่ 3 [คำแสดงเพศสถานะ] + [ภูมิภาค] + [สภาพความเป็นอยู่]

รูปแบบที่ 4 [คำแสดงเพศสถานะ] + [คำเรียกเขตแดน/หน่วยการปกครอง] + [ภูมิภาค]

2.2 ความสัมพันธ์ทางความหมาย

เมื่อพิจารณาโครงสร้างการประกอบรูปคำของคำเรียกคนอีสานในเพลงไทยลูกทุ่งแล้วพบว่า คำที่นำมาประกอบเป็นคำเรียกสามารถจัดกลุ่มและความหมายออกได้เป็น 10 กลุ่ม ได้แก่ คำแสดงความเป็นกลุ่มชน, คำแสดงเพศสถานะ, คำเรียกเครือญาติ, ภูมิภาค/ที่อยู่อาศัย, กลุ่มชาติพันธุ์, ชื่อแม่น้ำ, เอกลักษณ์ของกลุ่มชน, สภาพความเป็นอยู่, สัญลักษณ์ของจังหวัด และคำเรียกเขตแดน/หน่วยการปกครอง ผลการศึกษาดังกล่าวนอกจากจะทำให้ทราบถึงที่มาและความหมายของคำที่นำมาประกอบเป็นคำเรียกอีสาน ซึ่งช่วยให้เข้าใจความหมายของคำมากยิ่งขึ้นแล้วยังสะท้อนให้เห็นถึงวิถีที่กลุ่มผู้พูดภาษา ได้แก่ ผู้เรียกคนอีสานมองโลกแวดล้อมหรือสังคมวัฒนธรรมได้อีกด้วย

3. ผลการวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่สื่อผ่านความหมายของคำเรียกคนอีสานในเพลงไทยลูกทุ่ง ปรากฏใน 8 เรื่อง ได้แก่

3.1 สะท้อนให้เห็นว่าคนอีสานมีความรักในพวกพ้อง

3.2 สะท้อนให้เห็นถึงความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นหรือภูมิภาคที่ตนอาศัยอยู่

3.3 สะท้อนให้เห็นวิถีการดำเนินชีวิต

3.4 สะท้อนให้เห็นศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

3.5 สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและเคารพในสิ่งศักดิ์สิทธิ์

3.6 สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตที่ผูกพันกับน้ำ

3.7 สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมของภาคอีสานที่มีหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์

3.8 สะท้อนให้เห็นทัศนคติที่คนอีสานมีต่อการมองของคนอื่นที่ไม่ใช่คน

อีสาน

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาลักษณะทางภาษาของคำเรียกคนอีสานที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่ง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โครงสร้างของคำและความสัมพันธ์ทางความหมายของคำเรียกคนอีสาน ผลการศึกษาทำให้ทราบว่าโครงสร้างคำเรียกคนอีสานเป็นการประกอบคำขึ้นมาใหม่ด้วยวิธีการประสมคำ ซึ่งการประสมค่านับเป็นวิธีการสร้างคำในภาษาไทยที่พบมากที่สุด โดยโครงสร้างของคำมีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือ คำหลักและคำขยาย ทั้งนี้ รูปแบบการเรียงคำแบบคำหลักคำขยายมีลักษณะตามโครงสร้างวลีในไวยากรณ์ไทยโดยทั่วไป กล่าวได้ว่า ผลการศึกษาที่ได้มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของผู้วิจัยอื่นๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง ชื่อและการตั้งชื่อ รวมถึงงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคำ เช่น การศึกษาเรื่องโครงสร้างและความหมายของคำประสมในภาษาไทยที่สร้างจากคำเรียกส่วนของร่างกายมนุษย์ ของ Chairoek (1991) และการศึกษาเรื่องคำที่ใช้ในภาษาโฆษณา : การประกอบคำและความหมาย ของ Sangkhaman (1995) ที่พบว่า การประกอบคำโดยการประสมคำเป็น ลักษณะการสร้างคำที่พบมากที่สุด และคำที่ถูกประกอบขึ้นประกอบด้วยส่วนหลักและส่วนขยาย

ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่สื่อผ่านความหมายของคำเรียกคนอีสานในเพลงไทยลูกทุ่ง จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าลักษณะสังคมและวัฒนธรรมของคนอีสานซึ่งสะท้อนผ่านคำเรียกคนอีสาน ทั้งในเรื่องทัศนคติ ความเชื่อ วิธีการดำเนินชีวิตในสังคมของคนอีสานได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับที่ Charoensuk (1989 : 94-96) กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของเพลงลูกทุ่งว่ามีลักษณะเด่นในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านจังหวะทำนองดนตรีที่เน้นความสนุกครื้นเครงเป็นสำคัญ มีการใช้ภาษาที่ง่าย ๆ สั้น ๆ ชั่ว ๆ เนื้อเรื่องเป็นเรื่องของชาวบ้าน นิยมธรรมชาติ และสอดคล้องกับนิยามความหมายของเพลงลูกทุ่งในสารานุกรมสำหรับเยาวชน (Foundation of the Thai Encyclopedia Project for Youth, 1999) ได้กล่าวถึงลักษณะของ “เพลงลูกทุ่ง” ว่า มักสะท้อนให้เห็นถึงสภาพหรือวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในชนบท และชนบทของไทย ยังคงเป็นสภาพสังคมที่มีวิถีชีวิตอยู่ตามท้องทุ่งนา อีกทั้งยังคงรักษาความภาคภูมิใจในท้องถิ่น รวมถึงการมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสายน้ำ ซึ่งนับได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของผู้คนในการตั้งถิ่นฐานภูมิลำเนา

References

- Chaiyarek, T. (1991). **khongsang lae khwammai khong khamprasom nai phasa Thai thi sang chak kham riak suan khong rangkai manut** (in Thai) [Structure and meaning of Thai compound words made up of human body parts]. Bangkok: Prince of Songkla University.
- Chaisomhun, P. (2017). **Kan tangchue khrongkan mubanchatsan nai changwat Chiang Mai** (in Thai) [Naming of housing states in Chiang Mai]. *Journal of Language, Religion and Culture*, 6 (1), 35-58.
- Chansukakha, P. (2017). **Nong han tawan ron** [Recorded by Phaichit Aksonnarong]. On **Botphleng rak nirankan** [MP4]. Bangkok: Rose Media & Entertainment.
- Chirananthanaphorn, S. & Singnoy, A. (2005). **Khongsang thang phasa phum nam khong muban changwat utara dit** (in Thai) The language structure of toponymy of the village of Uttaradit province. *Journal of Humanities Naresuan University Sciences*, 2 (1), n.p.
- Dadong, K. (2014). **Phop rak thi hua lamphong** [Recorded by Siriporn Amphaiphong]. On **Siriporn hit donchai** [MP4]. Bangkok: Krungthai Music Online.
- Damronglert, C. (1990). **Wannakam phleng lukthung : khanopthamniam prapheni khaniyom lae kandamnœn chiwit khong chao chonnabot Thai thi prakot nai phleng lukthung Thai tangtae lang songkhram lok khrang thi song chonthueng patchuban** (in Thai) [Folksong literature: traditions , values and lifestyle of Thai rural people who appeared in Thai country music from post-World War II to the present day]. Bangkok: Thai Khadi Research Institute Thammasat University.
- Foundation of the Thai Encyclopedia Project for Youth. (2005). **Saranukrom thai samrap yaowachon lem yisipsam** (in Thai) [Thai Encyclopedia for youth, Vol. 33]. Retrieved from <https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=33&chap=2&page=chap2.htm>

- Hemwichit, S. (2016). Sao Kalasin sinwang [Recorded by Hanni Si-isan].
On **Namta lon bon thinon** [MP4]. Bangkok: BPK Music.
- Khachatphan, P. (2016). **Sao chaiyaphum** [Recorded by Prathip
Khachatphan]. Bangkok: BPK Music.
- Khamsing, S. (2016). **Huang sao ya la** [Recorded by Somrak khamsing].
On **Kho rong duai khon** [MP4]. Bangkok: Music Train.
- Kradonchamnan, P. (2017). **Sara buri lieo khwa** [Recorded by Phongthep
Kradonchamnan]. On **Phleng hak phua chiwit** [MP4]. Bangkok:
Rose Media & Entertainment.
- Naphalai, Y. (2016). **Sao lam nam phong sa-un** [Recorded by Daochai
Phaichit]. On **Di thisut daochai phaichit** [MP4]. Bangkok:
Rose Media & Entertainment.
- Patship, M. (2017). **Chu muang nai phumiphak khan to khong yipun :**
khongsang kham lae khwammai (in Thai) [Naming of city in
Kanto of Japan: Structure and meaning]. **Humanities & Social
Sciences**, 34 (2), 63-85.
- Phai rim bung, S. (2017). **Sao isan ro rak** [Recorded by Fon Thanasunthon].
On **Kaewta duangchai si** [MP4]. Bangkok: Sure Entertainment.
- Phanom, W. (2015). **Khon chai daen** [Recorded by Sayan Sanya]. On
Tonchabap phleng dang sip-et [MP4]. Bangkok: Siangsiam Official.
- Phaksiri, S. (2009). **Boeng Nakhon Phanom** [Recorded by Orathai
Dapkhom]. On **Molam dork ya** [MP4]. Bangkok: Grammy Gold.
- Phetsuphan, P. (1991). **Sao chum phae** [Recorded by Waiphot
Phetsuphan]. On **Waiphot phetsuphan sutyot lukthung
siangthong** [MP4]. Bangkok: Rose Media & Entertainment.
- Phoncharern, K. (1999). **Namta sao varin** [Recorded by Chintara Phunlap].
On **Luk thung sa-on** [MP4]. Bangkok: GMM Grammy.
- Ponglangsa-on. (2008). **Luk khao nieo** [Recorded by Ponglangsa-on].
On **Sinlapin luk khao Nieo** [MP4]. Bangkok: R-Siam.

- Prasitratthasin, A. (2012). **Bukkhon samkhan lae khwamkhit lak nai attha sat chattiphan : kan khaothung watthanatham doi phan phasa** (in Thai) [Important person and key ideas in ethnographic semantics: Access to culture through language]. Bangkok: ASP.
- Rattanakul, S. (2012) **Attha sat buangton** (in Thai) [Introduction to semantics]. Nakhonpathom : Mahidol University.
- Sangkaman, U. (1995). **Kansuksakham thichai nai phasakhotsana : kanprakop kham lae khwammai** (in Thai) [Study of words used in advertising language: Composition and meaning]. Bangkok: Thammasat University
- Sichok, L. (2001). **Krap thao ya mo** [Recorded by Prathip Khachatphan]. On **Sunari hit talot Kan** [MP4]. Bangkok: Rose Media & Entertainment.
- Singnoy, A. (2008). **kham nam prasom : sat lae sin nai kansang kham thai** (in Thai). [Science and art in creating Thai words]. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Sommat, S. (2006). **Lukthung khon yak** [Recorded by Sonthi Sommat]. On **Okphansa thi Chiangkhan** [MP4]. Bangkok: BPK Music.
- Suwanmena, K. (2017). **Hak sao khon kaen** [Recorded by Sonchai Mekwichian]. Bangkok: Rose Media & Entertainment.
- Thongchan, K. (2016). **Sao Kalasin khol khu** [Recorded by Phimchai phet phlan chai]. On **Khu ek phleng Isan** [MP4]. Bangkok: Rose Media & Entertainment.
- Thungkhilek, S. (2008). **Sao kantrum** [Recorded by Phai Phongsathorn]. On **Yak bok wa ai ngao** [MP4]. Bangkok: Grammy Gold.
- Travel Music. (2015). **Nuaphleng thongthiao thua thai** (in Thai) [Lyrics of travel music around Thailand]. Retrieved from <http://thaisongtour.blogspot.com>
- Wongthong, D. (2013). **Sao mukdahan** [Recorded by Sumontri Wongkhasum]. Mukdahan: Tourism Authority of Mudahan.

